

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

The largest Slovenian Daily in
the United States.

Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 225. — STEV. 225.

NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 25, 1930. — ČETRTEK, 25. SEPTEMBRA 1930.

VOLUME XXXVIII — LETNIK XXXVIII

MANDŽURSKA ARMADA BO POMIRILA KITAJSKO

DOLGOTRAJNA DRŽAVLJANSKA VOJNA BO BAJE KONČANA V NAJKRAJŠEM ČASU

Plakati naznanjajo miroljubno vlogo mandžurskih vojakov. — Nanking poroča, da so nacijonalisti izvojevali odločilno zmago nad vstaji. — Izjava tiensinskega carinskega komisarja. — Važen korak oblasti v francoski naselbini.

PEKING, Kitajska, 24. septembra. — Mandžurske čete, ki so danes zasedle to mesto, so nabile plakate, na katerih se glasi, da so vkorakale izključno le v interesu miru.

Na plakatih se je glasilo nadalje, da ne more dežela več prenašati nadaljevanja državljanske vojne in da je naloga čet delovati za mir.

General Feng Ju Hsiang, kojega vojaki se bodo morali umikati skozi provinci Šansi in Kansu, kjer vlada že davno strašna lakota, ne ve kaj bi storil.

Dočim so trije bataljoni mandžurskih vojakov zasedli mesto, leže reserve v predmestjih.

Vse se je razvilo s tako lahkoto, da se nehote stavlja vprašanje, če je general Čang Hsue Liang tako sovražen severni zvezi, kot izjavljajo njegovi zastopniki v Nankingu.

Lennox Simpson, carinski komisar iz Tiensina, bo ostal še nadalje v uradu, dočim je od Nankinga imenovani komisar Grierson izjavil, da bo počakal s prevzetjem carinske službe, dokler ne bo izpopoljena uprava v Tiensinu.

Simpson je rekel: — Pod nobenim pogojem ne moremo priznati nikogar, ki bi prišel direktno iz Nankinga. Oblasti francoske naselbine so dale svoje varstvo ter preprečijo nasilno zaplenjenje.

Poslal sem delegate v Mukden, da podajo poročilo maršalu Cangu ter dobe tozadevna navodila.

NANKING, 24. septembra. — V nacijonalistični in vojaški glavni stan so prišla danes poročila, da so izvojevali nacijonalisti velike zmage in da bo kmalu končana državljanska vojna, ki divja tam že več mesecev.

Nacijonalisti trdijo, da pripravlja vstajski voditelj, Feng Ju Hsiang, umikanje skozi provinco Šansi.

SMRTNA KAZEN ZA ZAROTNIKE

Tajna policija "Ogpu" bo počasičena radi razkritja zarote. — Kričanje v Angliji radi izvažanje pšenice.

MOSKVA, Rusija, 24. septembra. Na zborovanjih tvorniških delavcev po vsej Rusiji, je bilo sprejetih na stotine resolucij, v katerih se zahteva, naj se obsodi na smrt 25 članov protirevolucionarne zarote, katero je razkrila Ogpu, ruska tajna policija.

Resolucije očitajo zarotnikom, da so hoteli izstradati deželo potom umetno proizvedene lakote. Istočasno se zahteva, naj se očisti vse urade za razdeljevanje živil. Odstrani naj se vse elemente, ki so sovražni sovjetom.

Zanesljive ljudi naj se stavi na mesto delilcev hrane. Teh ljudi se po imenu navaja v resolucijah.

Vsi sklepi proslavljajo tajno policijo kot "meč proletarske revolucije". Stavi se predlog, naj se tajni policiji podeli edino odlikovanje, ki obstaja še v Rusiji, namreč Leninov red, katerega podelje izključno za preprečeno dejanje, ki bi

drugoče škodovala delavskim interesom.

Nadalje so pričeli delavci že zbirati posebni sklad za nabavo velikanske zračne ladje Zeppelinovega tipa, ki bo imenovana na čast tajni policiji "Ogpu".

NOV REKORD PARNIKA "BREMEN"

Lloydov parnik "Bremen" je dosegel nov rekord, ko je potreboval samo 56 minut od svetilnika na Fire Island do Ambrose svetilnika. Vozil je z naglico 32 vozljiv na uro.

"Bremen" je bil v New Yorku samo dvajset ur ter je odplul z 800 potniki na krovu proti Cherbourgu.

V Bremerhavenu se bo tudi le nekaj ur ustavil, nakar bo odplul proti New Yorku.

DEMPSEY POŠKODOVAN

NEW ORLEANS, 24. septembra. Ko je šel danes bivši boksarski šampjon Jack Dempsey preko ulice, se je zadel vanj avtomobil ter ga podrli. Odnesti so ga morali v bolnišnico, ker ima zlomljeno roko. Avtomobil je privozil z veliko naglico okoli ovinka.

HOOVERJEVA KOMISIJA INPROHIBICIJA

Ne ve se še, kakšne odredbe je treba uveljaviti, ker je izjavila Wickershamova komisija, da je Volsteadova postava neizvedljiva.

WASHINGTON, D. C., 24. sept. Komisija predsednika Hooverja za proučevanje problemov izvedbe postav, se bo pečala s problemom prohibicije.

Komisiji načeluje Kenneth Macintosh, prohibicionist. Komisija hoče na vsak način rešiti vprašanje prohibicije.

Macintosh bo predložil komisiji poročil, če je Volsteadova postava izvedljiva, ne pa, kakšne odredbe naj se uveljavijo.

To vprašanje je eno najbolj važnih izza časa, ko se je morala izreči država glede suženjstva.

Ko se bo sestala komisija, bo našla številne prošnje glede prohibicije. Noben član komisije ne bo stal nikakega predloga, naj se modificira ali pa prekliče tozadevno postavo.

LIGA BO PREISKALA TRGOVSKI POLOŽAJ

ŽENEVA, Švica, 24. septembra. — Gospodarskemu odboru Lige narodov je bilo včeraj naročeno, naj dožene vzroke nazadovanja trgovine, ki ga je opaziti skoro po vseh deželah.

INDIJSKI KONGRES PROTI LONDONSKI KONFERENCI

BOMBAY, Indija, 24. septembra. Vojni svet indijskega narodnega kongresa je danes sklenil vpriporiti prihodnjo nedeljo velike demonstracije po vseh delih mesta kot protest proti konferenci glede indijskih zadev, ki se ima sestati v Londonu.

Indijski kongres bo konferenco in njene zaključke popolnoma ignoriral.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

STRAHOVITA TRAGEDIJA NA FARMI

Farmer je usmrtil svojo družino, nato pa še samega sebe. — Denarne zadrege so ga spravile v obup.

YORK, Pa., 24. septembra. — Na farmi Harry-ja Dietricha se je odigrala strahovita tragedija.

Neki sosed je našel v luži Dietrichovo ženo in njegove štiri otroke ležati na tleh z razbitimi črepinjami. V sosednji sobi je bil pa Dietrich obošen. Najprej je ubil ženo in svoje štiri otroke, nato se je pa obesil.

Nahajal se je v denarnih zadregah, in to je vzrok, da se mu je zmedlo. Zapustil je pismo, v katerem pravi: — Denarna stiska. Zaradi dolgov sem storil vse to. Pokopajte nas v Strinestownu. Počujte Solu in Alfredu (svaku in bratu), naj bosta dobra z materjo. Mi smo s poti. Sklenili smo, da skupaj umremo. Nisem mogel pustiti samih.

Dne 27. septembra bi mu imela zapusti menica, glaseča se na večjo vsoto denarja.

V hiši ni bilo niti centa.

MORNARIŠKE LJUBICE

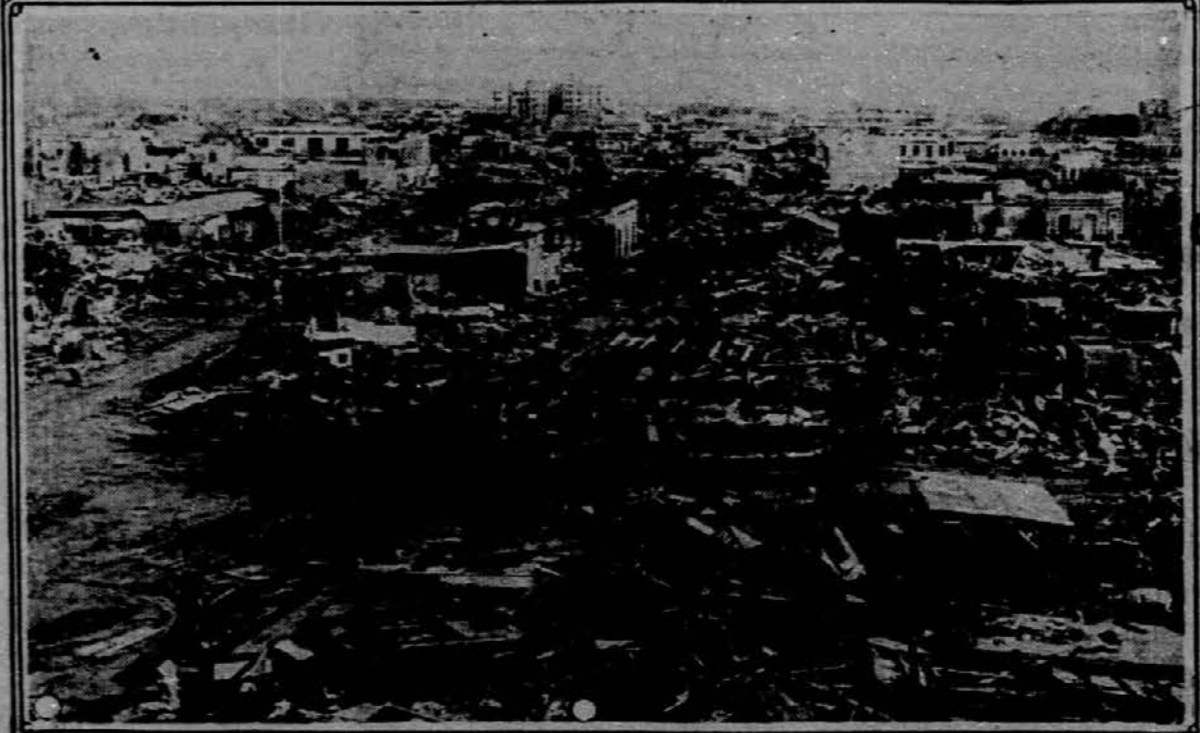
Newyorški policisti so sinoči aretirali v grmovju ob River Side Drive deset deklet in devet mornarjev. Kot pravijo policisti, so se v grmovju objemali, pili, pelin in se sploh nesposobno obnašali.

Deklice so se najprej izjavile, da so stare po enindvajset let, dočim se je pozneje dognalo, da še vse hodijo v šolo in da ni nobena stara petnajst let.

BOYD PRIPRAVLJEN NA POLET

HARBOR GRACE, N. F., 24. septembra. — Kapitan J. Errol Boyd in poročnik Henry Connor bosta vsak hip odletela odtukaj proti Londonu. Posluževala se bosta monopla "Columbia", s katerim sta pred leti Charles Levine in Clarence Chamberlain poletela v Nemčijo.

SILA VIHARJA

Značilna slika, ki predstavlja pogled na mesto Santo Domingo. Skoro vse hiše so bile porušene in petina prebivalstva je bila usmrčena.

NA STOTINE ARETIRANIH V REP. CHILE

Stroga cenzura v Santiagu preprečuje podrobnejša poročila. — Tudi iz Ecuadorja poročajo o nemirih.

MENDOZA, Arg., 24. septembra. Kot vedo tukaj v dobroinformiranih krogih, je bilo aretiranih na stotine oseb v zvezi z vstajo v južnem delu republike Chile.

Dočim zagotavlja vlada, da vlada po vsej deželi mir, so prišla semkaj poročila, ki dokazujejo, da se mora vlada boriti z velikimi težkocami.

Prikratk je postalo znano, da so v Concepcion aretirali pet vstajških voditeljev, ki so se udali šele po bitki z revolverji. Pri tozadevnem poskusu je bil čilenski general Lira, prisiljen naročiti artilerijski top, da ustrahuje vstaje.

Iz Santiaga poročajo, da je tam telefonska zveza med mestom Concepcion dovoljena le najvišjim državnim uradnikom. Vsako uro pričakujejo nadaljnjih izbruhov.

MEXICO CITY, Mehoka, 24. septembra. — List Prensa je objavil poročilo glede manifesta vstajških elementov Ecuadorju, v katerem se pozivja prebivalstvo, naj se oboroži proti predsedniku Isidro Ayora, ki uganja baje Amerikancem prijazno politiko ter prodala deželo imperijalistom. Manifest, se glasi v članku, je prišel v Mehiko z aeroplanom, ker je pošta prestrogo zastražena.

GUAYAQUIL, Ecuador, 24. sept. Vlado uradniki so demantirali krožeča poročila, da preti izbruhni v Ecuadorju revolucija.

LIMA, Peru, 24. septembra. — Posebno sodišče, katero je imenovala nova vlada, je dvignilo danes obtožbe proti Arturo Rubio in Jesu Zalazarju, prejšnjima ministroma pod režimom Leguije.

POTRES V TAJKISTANU

MOSKVA, Sovjetska Unija, 24. septembra. — V sovjetski republiki Tajkistan se je pojavil močan potres. 175 oseb je izgubilo življenje, nad tristo jih je pa poškodovanih. Skoro dva tisoč družin je brez strehe.

ZADEVA RADIKALCEV V CENTRALIJI

Nova zaslišanja pred parolno oblastjo so ostala dosedaj še neuspešna.

CENTRALIA, Wash., 24. septembra. — Zopet enkrat je bil predložen parolni oblasti države Washington slučaj v Centraliji, da se pripomore do prostosti šestim članom Industrial Workres, ki so zaprti v Walla Walla jetnišnici.

Zopet enkrat so predložili zmožni zastopniki I. W. W. governerju in drugim članom oblasti več tehtnih razlogov, naj se oprosti delovce, ki niso storili inčesar drugega, kot branili pravice svoje organizacije.

K zaslišanjus ta bila poklicana Bland in Evgen Barnett. Za enkrat ni bilo mogoče še ugotoviti, če se bliža odločitev v njih slučajih, a vsa znamenja kažejo, da ne mislijo oblasti na to.

Najbolj reakcionarno stališče na seji je zavzel governer Hartley, ki je najstrožje oponiral oproščanju šestih delavcev.

Obrnil se je proti demonstracijam, ki so se završile ob pogrebu James Irnerneya ter se tudi strašno jezil na odvetnika Elmer Smiltha, ki je obljubil nadaljno zvestobo nedolžno zaprtim delavcem.

Walla Walla postojanka Ameriške legije se tudi zavzema za paroliranje šestih delavcev. S te strani se poudarja, da se je zavzela tudi Cerkev za pomiloščenje teh ljudi, ki so odsedeli že več kot deset let kazni, ki znaša skupaj 25 let.

SNEG V KANADI

WINNIPEG, Man., 24. septembra. V provinci Saskatchewan je padel nocoj prvi sneg. Vseposvod je zavladal občuten mraz.

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je pripravno in koristno za Vas, ako se poslužujete naše banke za obrestonosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljenecv točno v polnih zneskih, kakor so izkazani na pri naš izdanih potrdilih. Naslovljenci prejmejo toraj denar doma, brez zamuda časa, brez nadaljnjih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljenecv in žigom zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljateljem v dokaz pravičnega izplačila. Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučaju nesreče pri delu radi kompenzacije, kakor mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodnji in stari domovini.

Nastopni seznam Vam pokaže, koliko dolarjev nam je začasno potreba poslati za označeni znesek dinarjev ali lir.

V Jugoslavijo		V Italijo	
Din	500 . . . . . \$ 9.35	Lir	100 . . . . . \$ 5.75
"	1000 . . . . . \$ 18.50	"	200 . . . . . \$ 11.30
"	2500 . . . . . \$ 46.00	"	300 . . . . . \$ 16.80
"	5000 . . . . . \$ 91.00	"	500 . . . . . \$ 27.40
"	10,000 . . . . . \$ 181.00	"	1000 . . . . . \$ 54.25

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH
Pristojbina znaša 60 centov za vsako posamezno nakazilo, ki ne presega zneska \$30.—, za \$35.— 70 centov, za \$40.— 80 centov, za \$45.— 90 centov, za \$50.— \$1.—, za \$100.— \$2.—, za \$200.— \$4.—, za \$300.— \$6.—.

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodist v dinarjih, lirah ali dolarjih, dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam pismenim potom sporazumete glede načina nakazila.

Najna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino 75 centov.

SAKSER STATE BANK
62 COSTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.
Telephone Barclay 0380 — 0381

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treas.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
"in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejane bivaljske naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

ITALIJAN OGORČEN NA ANGLEŠKE LISTE

Silno je razburil italijansko časopisje članek glasila angleške liberalne stranke, "Manchester Guardian-a", ki je v ostrih besedah obsodil justifikacijo 4 Slovencev v Bazovici. "Tribuna" očita uglednemu angleškemu listu, da je "potegnil z roparji, požigalci in morilci".

Najhujše je zadelo fašistično Italijo sumničenje angleškega lista, ki je dejal, da je naglica izrednega sodišča v Trstu imela bržčas še druge vzroke, nego je bil namerni vtis na inozemstvo.

V tem vidi fašizem namigavanje angleškega glasila kakor da bi v Italiji ne bilo nekaj v redu, ali pa da se je hotelo s to naglico nekoga provocirati.

"Tribuna" trdi z znanimi frazami, ki si jih je privoilo po naredbi najvišjih instanc vse fašistično časopisje, da naglica tržaškega procesa ni niti najmanj škodovala objektivnosti, čeprav so obsojenci itak vse sami priznali.

Znano pa je, da je izredno sodišče vojaško sodišče, ki po svoji naravi povsod na svetu ne ljubi nepotrebnega za vlačevaja. (Izredni tribunal ni v pravem pomenu besede vojaško sodišče, ampak je sestavljen iz samih fašistov, ki služijo v milici, katera je sicer nekako pol leta sem v sestavi italijanske armade, dejansko pa je čisto strankarska institucija, oziroma njena oborožena moč.)

"Tribuna" potem citira sledeči odstavek glasila Lloyda Georgea:

"Obsojenci pripadajo tisti kategoriji teroristov, kateri so vedno uživali simpatijo liberalnega javnega mnenja, in kojih somišljeniki so položili temelj svobodi in neodvisnosti Italiji. Petičije in protesti so se poslali v Ženevo drug za drugim v upanju, da bo Društvo narodov rešilo življenje obsojencev; toda to upanje je bilo zaman. Naglica obsodbe in usmrtnice je zaušnica v obraz tistim, ki ljubijo stvar svobode."

"Na to ne ve "Tribuna" odgovoriti nič drugega, kakor da sramoti obtožence, katerih da ni mogoče vzporediti s spletnimi italijanskimi revolucionarji."

Potem "Tribuna" zopet navaja sledeče besede angleškega lista:

"Zločin, zaradi katerega so ti mladeniči umrli, je točno isti, radi katerega Oberdank uživa slavo. Za obsojence fašizem ni samo pomenil izgube večine svoboščin, ki so vsakemu človeku drage, ampak tudi sistematično raznarodovanje in tlačenje sonarodnjakov, zoper katero žalibog ni drugega orodja, kakor ono, ki so se ga v enakem položaju posluževali Italijani, namreč: veleizdaja. Oni so ravnali napram fašizmu tako, kakor je svoj čas ravnala Italija proti Avstriji. In fašizem se je obnašal napram obsojencem, kakor se je Avstrija ravnala svojčas napram Italijanom. Za tistega, ki pozna zgodovino, je jasno, da imamo v eksekuciji v Bazovici pred seboj uprav klasičen primer takšne justice, ki ima svoje neizogibne posledice."

"Tribuna", ki je en odstavek preje podčrtala, da je "Manchester Guardian" edini angleški list, ki se postavlja na stran obsojencev, se zdaj naenkrat spomni, da pišejo enako tudi "Central News", ki označujejo kot nekaj neznašljivega, da se je eksekucija izvršila komaj 8 ur po izrečenju obsodbi.

To opričujeje italijanski list s tem, da se po zakonu ima izvršiti smrtna obsodba v razdobju 24 ur in da ima vojaški poveljnik kraja pravico, da prošnjo za pomilostitev da naprej ali ne.

Vračajoč se k "Manchester Guardianu" ne ve drugega odgovora, kakor da so obsojenci v primeri z mučenikom Viljemom Oberdankom tako pritlikavi, da ni vredno angleškega lista sploh zavračati.

Istotako se zgraža nad pisanjem glavnega glasila liberalne stranke "Giornale d'Italia".

Kaj poročajo naši ljudje o eksekuciji na Bazovici.

Vsa dosedanja poročila o usmrčenju štirih Slovencev v Bazovici pri Trstu, so prihajala večinoma iz italijanskih virov. Danes objavljamo poročila naših ljudi, ki so bili priča tega laškega "kulturnega" dejanja.

Izvedli smo od oseb, ki so v soboto zjutraj 6. sept. imele priliko neposredno prisostvovati izvršitvi štirih smrtnih obsodb v Bazovici naslednje podrobnosti:

Ob pol 8 zvečer se je sodni dvor odstranil iz sodne dvorane na posvetovanja. Poučeni ljudje trdijo, da se niso prav nič posvetovali, ampak čitali časopise in kadili cigarete. Zdelo se je, da čakajo instrukej iz Rima. Ob pol 11. zvečer so skoro vsi miličniki zapustili stražo pri justični palači in na njihovo mesto so stopili orožniki, karabinjerji. Miličniki so se podali v svojo vojašnico k večerji v nadi da grejo počivat. Toda prišlo je povelje in morali so se podati čez Katinaro in Razklani hrib v Bazovico. Drugi oddelek miličnikov je prišel z Opčin. Ker so se miličniki, ki so šli čez Katinaro, na poti izgubili, so morali miličniki z Opčin čakati pol ure in z njimi tudi štirje obsojenci.

Na nekem travniku dalje od Bazovice na levi strani Reške ceste, kjer zavije pot na vojaško strelišče so se miličniki postavili v četrkotnik, od katerega je bila ena stran odprta proti nekemu zidu, kamor so postavili obsojence štiri žrtve. Na pripravljene stolice so posedli obsojence, zvezane v verigah, vsakega posebej, vsi štirje skupaj pa z obrazom proti zidu. Prvi se je vsedel Bidovec. Hoteli so mu zavezati oči, toda on je to odločno odklonil in za njim se ostali trije obsojenci. Poveljnik miličnikov je najprej pozval, da se prostovoljno javijo tisti, ki so pripravljeno streljati. Javilo se jih je prostovoljno 28 iz Kalabrije in Sicilije ter 8 Tržačanov oziroma miličnikov iz Julijske Krajine. Ostale je moral poveljnik sam izbrati. Ko je poklical ime nekega miličnika, ki bi imel na ta način streljati, je dotični padel v nezavest in je moral poveljnik izbrati drugega.

Na vsakega štirih obsojencev je streljalo 14 miličnikov in sicer jih je 7 klical, drugih 7 pa stalo. Salva, izstreljena na tiho povelje poveljnika Diamantija, ni dobro zadela. Po streljih sta namreč na stolici še ostala Valentič in Marušič. Poveljnik se je približal še globoko zdihujočemu Marušiču in ga še sam s svojim revolverjem trikrat ustrelil v glavo, tako da je imel vso glavo razbito.

Ko je bila oddana salva, je devet miličnikov omedlelo ter ravno tako en milični častnik. Neki miličnik Fincherle je od strahu dobil nervni shock.

Vsi obsojenci, posebno pa Bidovec so, preden so bili ustreljeni, zaklicali "Živica Jugoslavija" in v laškem jeziku vzklikali proti fašističnemu režimu. Sploh se vsi obsojenci obnašali zelo junaško. Orožniški polkovnik D'Alessandro se je v navzočnosti različnih orožniških poveljnikov in drugih uradnih oseb izrazil, da občuduje to hrabrost in da ni še videl nikogar, ki bi šel tako junaško v smrt.

Pri izvršitvi smrtnih obsodb je bilo navzočih poleg miličnikov še kakih 200 drugih ljudi, med njimi prefekt Porro, fašistični tajnik dr. Perusino in drugi uradni ljudje.

Očividci pripovedujejo, da so se vsi navzoči pri izvršitvi smrtnih obsodb vračali domov blede kakor smrt in da večina od njih ni mogla ničesar zavzeti več kakor 24 ur. Miličniki so domov grede skozi vzklikali, da bi si dali sami korajžo: "A chi Orjuna, a chi schiavi" in odgovor se je glasil: "a porco".

Razni znanci so spremljali obsojence v več avtomobilih na kraj morišča, ker so hoteli vedeti, kaj se bo z njimi zgodilo. Na morišče pa ni mogel nihče; vse ceste so bile strogo zastražene, celo vrh hriba Kokuša, ki stoji nad streliščem je bil ves na gosto zastražen.

V petek popoldne so izkopali na mestnem pokopališču pri Sv. Ani v XVII. vrsti pet grobov, ki so bili določeni za pet obtožencev. Ne ve se pa, če so bili tudi tam pokopani. Govori se, da petega obtoženca (Spangerja) zato niso obsodili na smrt, ker da ga bodo baje potrebovali na procesu, ki se bo vršil v Rimu proti ostalim Slovincem.

Ubojemu Bidovečevemu očetu je baje odvetnik dr. Zennaro jamčil z 99%, da njegov sin ne bo obsojen na smrt in da bo dobil teče od 25-30 let. Plačal mu je za braniteljstvo 30.000 lir. Ravno toliko je plačal Milošev oče. Kakšna pa je bila obramba, to smo brali v listih. Nekateri branitelji so sami v svojih govorih izjavili, da obtoženci, za katere je drž. pravnik predlagal smrtno kazen, ne morejo uti smrti kazni.

Na dan izvršbe so vsi prebivalci Bazovice in bližnjih vasi jokali in žalovali.

Bill so dnevi groze in nepopisnega gorja, ki se ne pozabi nikdar. Še danes je ves Kras pod utisom groze, povsod še mrgoli orožnikov in agentov.

EKSEKUCIJSKA ČETA ODLIKOVANA

"Foglio d'Ordini", službeni list vladajoče fašistične stranke, ki ga navadno urejuje sam predsednik vlade Mussolini, in ki izhaja samo ob izredno važnih prilikah, objavlja istočasno, ko piše, da je "še pripravljen svinec za druge hrbte, ki ga že nekaj časa zaslužijo in ga bodo imeli", odklikovanje 58. bataljona tržaške milice s sledečimi besedami:

"68. bataljon tržaške milice je tretji bataljon fašistične milice, katerega je doletela čast, da da eksekucijsko četo proti sovražnikom režima. Prvi bataljon je bil pistojški (ki je ustrelil nekega Italijana antifašista), drugi je bil puljski (ki je ustrelil Gortana). V vseh treh slučajih je bilo obnašanje črnih srajc vzorno. Razume se, da se sovražniki vseh plemen, vseh barv in vseh nazorov zaganjajo v svojem divjem srdu v narodno milico. Tem bolj pa jo obdajajo s svojimi simpatijami in občudovanjem vsi fašisti."

Pripominjamo še, da "Foglio d'Ordini" svoje vrstice o svincu, ki da ga ima še pripravljene za sovražnike režima, zaključuje z besedami: "Balkanija je na drugi strani Snežnika."

Službeni list nadalje naznanja: "Predsednik vlade je podelil bronasto medaljo v spomin črn. srajci Moise Romano; bronasto medaljo miličniku Caminada;

Te medalje se bodo podelile 1. februarja v VIII. letu fašistične revolucije, ki je obnem obletnica ustanovitve narodne milice. Objavljamo pa odklikovanje črne srajce

Dusa že sedaj. On je ugonobil poveljnika četašev. Ta čin ima značaj simbola in dobrih auspicij."

Te besede službenega lista, ki se smatra kot dnevno povelje samega predsednika vlade, fašistični listi komentirajo in pravijo, da bo enkrat "zapečeten tudi usoda tistih, ki zamišljajo zarote proti Italiji, jih izredni tribunal ni mogel zaustanovitve narodne milice. Objavljamo pa odklikovanje črne srajce

ZAKAJ MOLČE V JUGOSLAVIJI

"Jutro" piše:

Vsa evropska javnost stoji še vedno pod silnim vtisom žalostne tržaške tragedije. Ves pošteni svet je izrekel svojo sodbo, dokaz, da ima pravica še vedno dovolj pogumnih braniteljev. Svet je podrobno poučen; upošteva sicer pravico države, da se brani pred napadi, vendar pa se je zgrozil zaradi tržaškega postopanja ter iskal in zahteval vzrokov zanj.

Znani so razlogi in pojasnila, ki jih je ugotovil veliki evropski tisk. Ne bomo jih ponavljali in ne bomo se tudi sami spuščali v komentarje in pojasnila.

Mčlali smo v teh težkih dneh in mčlali bomo še, čeprav bi mogli reči mnogo več kakor vsa Evropa, ker bi splošnemu človeškemu občutku pravice in človekoljubja dodali v iskrenem bratskem sočutju več sile in preciznosti.

Naš molk sredi splošnega revoltiranja poštene Evrope govori več od najostrejših protestov. Čemu naj bi bile besede, ko vidimo dejanja, katerih žrtve so naši bratje, dejanja, ki jih besede ne morejo popraviti.

Toda naš molk ni samo izraz najgloblje bolesti in najdostojnejšega protesta, on ima danes še globlje razloge in še širši pomen. Ko smo videli, kaj se dogaja, smo lahko spoznali, vso težino in resnost dogodkov. Videli smo preemestitev izrednega sodišča v Trst in kakor ves svet dobro razumeli pomen pšpešnja procesa in izvršitve obsodbe. Pričakovali so seveda našo reakcijo na vse to. Mi pa smo jo zadržili v sebi, zadušili zavestno. Naši hladnokrvnosti in dostojnosti gre hvala, da ni prišlo do komplikacij, ki so jo morda želeli in pričakovali. Stisnili smo zobe in prenesli tež

ko bol zaradi žrtve v zavesti, da naše samozatajevanje morda ne rešuje samo našega mira, temveč mir nešteti milijonov mirnih evropskih državljanov.

UREDNIK "EDINOSTI" UMRL

Nemogoče se je otresti misli, da je Cotič legal prezgodaj v grob. Res je bil že v 76. letu, ali vendar, saj je bil še močan in dolgo bi bil se lahko živel. Ali odmev je bil tako silen v njegovem srecu, vseh katastrof vajenem novinarskem srecu, da je strlo celo njega, ki se mu ni smela tresti roka celih 36 let tudi ob najhujšem potresu. Torej, tudi naš najstarejši urednik je med žrtvami. Med pogovorom o tržaških dogodkih ga je 11. septembra zvečer zadela kap.

Ko je leta 1926 izdal ob 50-letnici "Edinosti" slajno slavnostno število, je zaključil svoje delo in se preselil v Maribor. Od leta 1890 je bil v njenem uredništvu. Z Gregorinom, Rybarem, Slavikom, Mandičem, Spiničcem in Laginjo je ustvaril generacijo, ki o njej pravi karabinjerji polkovnik Alessandro, da zna umirati junaško, kakor nikdo. In njegove zasluge bodo znani čeniti šele pozni potomci tega junaškega rodu.

Rojen je bil Makso Cotič, bivši urednik tržaške "Edinosti" v Vipavi. Že kot gorški realce je pisal v liste, po vojaških letih je pa postal novinar. Sploh naroden delavec, neutrudljiv in požrtvovalen do skrajnosti. Bil je tajnik političnega društva "Edinost", govoril je na nešteti shodih, ustanovljal je povska, prosvetna in gospodarska društva ter je bil tudi pri njih predsednik ali res agilen odbornik. Tudi njega je zlomilo.

GLAVNO ZBOROVANJE SLOVENSKIH FARANOV V GREATER NEW YORKU

v petek dne 26. septembra 1930
(Ob 8. uri zvečer)

glede razmer pri slovenski fari v New Yorku in čitanje odgovora frančiškanskega komisarja iz Lemonta, Ill.

ZA SLOVENSKO ŽUPNJO
Cerkveni Odbor
VINCENT ZEVIK, VALENTIN VAUPOTIČ,
tajnik predsednik

Nesreča ne počiva!

Tudi smrti ne. Podvrženi ste eni ali drugi vsak dan. KAJ STE PA STORILI ZA SVOJO OBRAMBO IN ZA OBRAMBO SVOJIH OTROK?

Ali ste že sovarami za slučaj bolezni, nesgode ali smrti? Ako ne, tedaj pristopite takoj k bližnjemu društvu Jugoslovanske Katoliške Jednote. Naša jednota plačuje največ bolniš. podpore med vsemi jugoslovanskimi podpornimi organizacijami v Ameriki. Imovina znaša nad \$1,100,000.00, članstva nad 20,000. Nova društva se lahko ustanovijo v Združenih državah ali Kanadi z 8. člani. Pristopnina prosta. Berite najboljši slovenski tednik "Novo Dobo", glasilo JSKJ. Pišite po pošto na glavnega tajnika, Joseph Pishler, Ely, Minnesota. Bro. 1011

Peter Zgaga

Fašistično službeno glasilo piše na prvem mestu:

"68. bataljon narodne milice, ki ima svoj sedež v Trstu, je tretji bataljon, ki je imel čast izvršiti streljanje sovražnikov fašističnega režima. Prvi je bil oni v Pistoji (ustrelitev antifašista Della Maggiora), drugi oni v Puiju (ustrelitev Vladimira Gortana). Vseh treh slučajev je bilo obnašanje črnih srajc odlično. Razumljivo je, da sovražnik fašizma vseh ras, vseh barv in vseh prepričanj izraža svojo divjasko in onemoglo mržnjo napram fašistični milici, toda za to gleda fašizem na njo s simpatijami in občudovanjem."

Torej 68. bataljon je imel čast izvršiti streljanje sovražnikov fašističnega režima.

Dva bataljona sta se že prej narzila te časti.

Kako "odlično" je bilo obnašanje črnih srajc, je jasno razvidno iz poročila naših ljudi, ki so videli usmrčenje in poročali o njem.

V boljše razumevanje je treba navesti nekaj števil.

Fašizem vrši v Italiji navzlic Društvu narodov in manjšinski konferenci že 8 let najstrašnejši teror nad slovensko manjšino, tako da je šlo doslej nad 20,000 Hrvatov in Slovencev skozi italijanske ječe, kjer so jih mučili na najhujši srednjeveški način. V teh 8 letih so fašistične tolpe pomorile 2172 Hrvatov in Slovencev. Je sramota vsega kulturnega sveta, da to mirno trpi in se da ustrahovati dobro znanim fašističnim metodam. 3200 hrvaških in slovenskih šol. otroških vrčev, čitalnic in društvenih domov je požgala in izropala fašistična mafija, 14 slovenskih listov je bilo uničenih in opremo tiskarnice fašisti odvlekli, odvzeli so lokale in prejšnjim lastnikom niso plačali niti belca. Razen južnih Slovencev je pobegnilo v inozemstvo čez 16,000 Italijanov, kajti sicer bi jih zadel enaka usoda kakor Matteotija in mnoge druge mučenike.

Italijanski fašizem je izšel iz narodnjaštva, in je njegova politična tvorba.

Kako grotesken je torej pogled na narodnjaštvo, ki strelja v hrbet drugemu narodnjaštvu.

Če bi fašizem streljal komuniste ali socialiste, bi bilo to nekaj, kar bi se dalo pričakovati, ko pa strelja narodnjake, je v tem nekaj perverznejega.

Zanimivo je tudi to:

Grobovi so bili izkopani že v sredo, obsodba je bila proglašena v petek, razglašena pa nekaj ur pozneje v soboto dopoldne s streljanjem v hrbet.

Na grobovih ni gomil. Fašisti jim hočejo izbrisati vsako sled.

Nadalje pravi poročilo:

Na pobudo Slovakov in Čehov v Bratislavi je bil ustanovljen odbor, ki ima nalogo postaviti spomenik ustreljenim Slovincem, umrlim mučenikom smrti. Odbor bo zbiral za spomenik prostovoljne prispevke. Obrnil se je že na prebivalstvo in prvi odziv je pokazal, da bodo denarna sredstva za spomenik kmalu zbrana. Odbor je nabral že precejšnjo vsoto. Iz tega je razvidno, kako je pretresla Slovake vest o usmrtni štiri Slovencev in kako obsojajo početje fašistične Italije.

Čehoslovakom prelepa hvala za simpatije in požrtvovalnost.

O spomenik bo in sicer še prej kot si kdo misli.

Ziv spomenik. Na strelišču pri Bazovici bo stal jugoslovanski vojak noč in dan in pojasnjeval romarjem.

Tukaj so zakopani mučeniki. Morlice smo pognali, od koder so prišli. In bo pokazal z roko v beneško stran.

NOV DOKAZ VARNOSTI PRI NAS NALOŽENEGA DENARJA

Finančna uprava države New York je priznala našo banko onim, pri katerih lahko država New York nalaga svoja denarna sredstva. S tem odlokom je postala Sakser State Bank "OFFICIAL DEPOSITORY of the STATE of NEW YORK."

Da je naložila država New York denar pri nas, je nov dokaz za varno in solidno poslovanje našega zavoda.

Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

JEAN RAMEAU:

KOPANJE NOG V ŠAMPANJCU

Leta 1914 sta se pisala gospod in gospa Bidonillet...

Da. Toda kako poplačati ji to nesramnost? Grajska gospa ni dolgo razmišljala...

To je bilo docela v skladu z razmerami. Leta 1914 sta bila ta dobrušna človeka...

Slikar ni med vojno skoraj ničesar zaslužil. Imel je otroke. Moral je torej ponudbo sprejeti...

Ker sta že imela tako krasno ime, se tudi nista mogla odreči krasnemu gradu...

Toda to še ni bilo vse. Žena trgovca s staro železnino je bila sicer naročila pri slikarju svoj portret...

Ah, draga prijateljica, lepo so nas obdaruvali, kar je res, je res, — je dejala ženi slikarja...

Madame Ribertova je bila zelo lepa, nežna, elegantna, distinguirana, toda izredno skromna...

Ah, bože moj! Čemu pa? — Da potrgajo bršljan z drevoja. Vsa drevesa in stebri so porasčeni z bršljanom...

Kako sem srečna, da vas vidim, draga prijateljica! Dovolite, da obsedim? Vaš mož ustvari pravo čudo...

Ne, draga gospa, mi ga celo gojimo na vrtu, — je odgovorila slikarjeva žena...

Franc! — je zapovedala starem komorniku, — prinesite mi običajno kopal za noge — šampanjca — saj veste...

Slikar in njegova žena sta se presenečeno spogledala, komornik in sobarica sta prinesla umivalnik iz čistega srebra...

— Franc! — je zapovedala starem komorniku, — prinesite mi običajno kopal za noge — šampanjca — saj veste...

USTAVITE SRBENJE Ne praskajte, je nevarna. Za hitro odpono od srbečih bolezni namočite s Severas ESKO. Tako hladno, pomirjevalno, zaustavi mučno draženje. Dobite ga v vaši lekarni.

SEVERAS ESKO Piši po vzorec. Zastonj! W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Ia.

Mali Oglasi imajo velik uspeh Prepričajte se!

Dopisi.

Girard, O.

Koncert našega pevskega umetnika Toneta Šubelja je sijajno uspel.

Dvorana je bila polna občinstva, in takoj s prvo pesmijo "Kje je moj mili dom?" si je naš pevec osvojil srca vseh...

— Na kaj ste pa mislili, Franc? Samo pet steklenic! To je premalo. Pojdite hitro vsaj še po eno.

— Oh, nesrečneži! Falot! — Danes so minila baš tri leta, od kar mi je padel sin na vojno, gospa, Upam, da mi boste oprostili da sem tako raztresen.

— Lopov!... Zadržite ga! — Gospod in gospa Ribert sta vstala. On je odložil paleto, ona je pa stopil k staremu slugi, rekoč:

— Sina ste izgubili na vojni? — Drugi pa niso izgubili ničesar, nasprotno. Dovolite, da vam stisnem roko.

In ko se je potomka Sforzov ozrla na njo, je onemela. — Gospa, — ji je dejala slikarjeva žena, — moj mož vam vrne ono malenkost, kar ste mu plačali vnaprej...

— Ah, draga gospa... — No da. Danes najprej glavo. Snoči sem preveč plesala pri komtesi. Še zdaj imam otekle gležnje, kaj ne vidite?

— Ne, ne. Nič posebnega. — Oh, da. In za moje noge je samo ena kopal... Imam svojo posebno kopal za noge, ki resnično učinkuje. Saj smo prijatelji, kaj ne? Dovolite mi torej brez ovinkov, gledate na vas...

— Izgleda je svojo golo roko, da bi dosegla zvonec. — Franc! — je zapovedala starem komorniku, — prinesite mi običajno kopal za noge — šampanjca — saj veste...

Slikar in njegova žena sta se presenečeno spogledala, komornik in sobarica sta prinesla umivalnik iz čistega srebra in pet steklenic šampanjca. Kakor po naključju je bila firma, katero je zastopal oče slikarjeve žene v Švic. In ko je sluga odmašil vseh pet steklenic po vrsti ter polival s šampanjcem stope objestne veržnikove žene, je leta malomarno razlagala:

Po polarni noči prihodnje pomladi se napotila Ušakov in Urancev na daljšo ekspedicijo v svrhu kartografiranja. Ekspedicija bo trajala 4 mesece in prepotovati nameravata 1200 km. Za drugo zimo je določena ponovna ekspedicija, na kateri nameravata učenjaka prehoditi dvakrat vso Severno zemljo. V jasnih polarnih nočeh bodo delali polarni Robinsoni kraje izlete po otoku.

ZA DOM SLEPIH V LJUBLJANI Katherine Pfeifer na mesto cvetja na krsto pokojne sestrične gospe Nežike Benedikove v Kranju \$5.00. Denar sprejeli in ga bomo poslali na pristojno mesto. Uredništvo.

NAPRODAJ FARMA 121 akrov, 2 1/2 milje od vasi, izvrstna pašnjaka, velika sadja, potok, 29 akrov gošče s pridelki, 19 goved, 4 prašiče, 30 kobil, 300 maladih, izvrstna paša konj in vna nova oradja; cena \$4500. — Zastonj! seznam cenelih farm. Ellis Bros. Inc. Springfield, N. Y.

NOVA UMETNOST

Znani moskovski gledališki reformator Meierhold je spisal raspravo o novi igralski umetnosti, ki jo imenuje bio-mehanika.

Ustavil jih je pod vplivom Einsteinovih odkritij ter jim dal ime "archipinture". Vsaka slika ima 110 drobnih valjarjev z motornim pogonom. Električni po teh valjarjih premika, navija in odvijaja poslikane platnene trake, in je videti tekem predvajanja v vsakem trenutku samo po en kvadranten palec slehernega traka.

Poleg burnega aplavza je bil naš umetnik obdarjen s krasnim cvetjem. Prva je podarila veliko košarico rož naša sosednja naselbina Bessemer in je hčerka našega prednega rojaka Mr. in Mrs. Sneežič v lepi slovenski deklamirala in mu izročila nato košarico cvetic. Takoj zanjo priroma drugi šopek, ki ga je podarila ugodna družina Mr. Eržena iz Pittsburgh, Pa., ki je veliki prijatelj našega pevca in ljubitelj slovenske pesmi.

Potom tega vabila naznanjam vsem rojakom širom Amerike ali vsaj tako daleč, dokoder naš dnevnik Glas Naroda doseže, da priredijo naši dolenski rojaki veselico dne 28. septembra (v nedeljo zvečer) v dvorani "American Slovenian Auditorium", 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

TA veselica ne bo "društvena" ter je tem potem vabilen vsaj rojak in rojakinja na glede na društvene dolžnosti.

Župni urad v Starem trgu ob Kolpi prosim mene že leta dolgo, ako bi bilo mogoče storiti kaj s pomočjo naših rojakov za nabavo novih zvonov, katere so izgubili v vojnem času. Župnik imenovane fare, Franc Zupančič, kot tudi ostali farani so pripravljeni, da jim bo sčasoma samim mogoče nabaviti nove zvonove za farno cerkev, toda nastopili so veliko slabši časi, vsled česar so splavale njih želje v zrak.

Odbor te veselice prosil vse slovenske rojake, da bi se ne odrekli temu vabilu, kajti, ko boš v tihem grobu spal, tvoj "kvoder ali pol dolarja" ti bo vedno pel v spomin in zahvalo.

Torej, pridite tudi ti, Gorenjec, ko vabi te Doljenec, zabave dosti boš imel, še mnogo več kot si je pozelel.

Kdor se slučajno ne more udeležiti veselice ter želi iz dobre volje darovati v ta namen, naj pošlje na tu priložni naslov: Mrs. Katarina Šneler, 217 Irving Ave., Brooklyn, N. Y. Vsaka darovana vsota, če še tako majhna, bo objavljena. Za vse darove se vam odhor že vnaprej zahvaljuje.

Mrs. Katarina Šneler, predsednica. (Adv.)

ZENE! Ako imate izostalo, nerodno ali boleče mesечно običenje, naročite si moje starokrajsko zdravilo. Cena zavoju \$2.— Pišite mi s vašim popolnim zaupanjem! MRS. GRETA LESKOVAR 507 E. 73rd St., New York, N. Y.

Slovensko Samostojno Bolniško Podporno Društvo za Greater New York in okolico, ink. ODBOR ZA 1930 - Predsednik: FRANK HOTKO... Kdor izmed rojakov ali rojakinj še ni član tega društva naj upraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odbornikov za natančna pojasnila.

DECA POGOZDUJE FRANCIJO

Od letošnjih velikih pomladanskih povodnji na Francoskem mnogogovore, da jih je povzročila lisekavanje gozdov. Povodnji so tem pogostejše, čim bolj se zmanjšuje lesna plošev. Zveza francoskih govednošolskih učencev je sklenila priskočiti na pomoč pri pogozdovanju. Otroci so sestavili posebne pogozdovne čete in so se z velikim vnelom lotili pogozdovanja.

Za razvoj prometa je odredba londonske policije gotovo pomembna. Konj je bil že od pamtevka pomočnik človeka baš pri najtežjem delu, zlasti pa pri delu na polju. Tu se bo najbrž tudi najdalje obdržal v službi kmetovalca, čeprav se pojavljajo tudi v poljedelstvu stroji v hitro naraščajočem številu tako, da bo konj tudi s polja izginil ali pa ostal samo pomočnik tam, kjer poljedelski stroji zaradi nepriladnega terena ne morejo priti do vajave.

SEZNAM ARANŽIRANIH KONCERTOV. 12. oktobra: Newburg-Cleveland, Ohio. 30. novembra: gostovanje v operi "Hoffmanove pripovedke", Chicago, Ill. 7. decembra: gostovanje v operi "Hoffmanove pripovedke", Chicago, Ill. 14. decembra: gostovanje v operi "Hoffmanove pripovedke", Chicago, Ill. Ker odpotujem v Evropo koncem decembra, prosim, naselbini, ki žele imeti koncerte, da sporočijo do 15. septembra na sledeči naslov: 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O. Svetozar B a n o v e c,

ZBOROVANJE 100 LETNIH Tridentinski list "Provincia" je organiziral te dni zborovanje 100 let starih iz tridentinskega okraja. Zborovanja se je udeležilo 15 starčkov in starek, ki so že izpolnili 100 let ali pa jim manjka samo še nekaj mesecev.

Na zborovanju so razpravljali v prvi vrsti o tem, kako se da doseči visoka starost. En udeleženec je pravil, da lahko doseže človek visoko starost z delom na polju in z zmernejo v jedi in pijaci. Drugi je trdil, da je najzanesljivejšo sredstvo popolna askeza. Kdor hoče dočakati visoko starost, mora krotiti spolni nagon. Tretji očaneč je bil nasprotnega mnenja in dokazoval, da je zakonsko življenje najzanesljivejšo sredstvo, s katerim si človek pomaga do visoke starosti. 99-letna starka je trdila, da je najboljšo sredstvo proti staranju življenje v gorah.

NAZNANILO in ZAHVALA

Z boleštvu in srcu naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je izrgala kruta smrt iz naše srede ljubljeno ženo, mater in staro mater

Ano Rep

Umrla je dne 13. septembra 1930 po daljšem bolehanju, kljub najboljši zdravniški oskrbi in bolniški postrežbi v St. Theresa bolnici. Niti slavni zdravniki v Rochester, Minn., niso vedeli pota rešitve zanjo. Pri zavesti je bila do zadnjega. Ko je slutila, da se ji bliža konec življenja, je prosila narvože, naj molijo za njeno dušo.

Pokojna je bila rojena na Vrhnikih 1. 1877. (vulgo Lovranova) ter je prišla pred 25 leti za svojim možem v Ameriko. Drugo leto je želela videti še enkrat svoj rojstni kraj, a kruta usoda je to zabranila. Pokopana je nepozabljena na katoliškem Accension pokopališču.

Zahvalimo se tem potom vsem društvom za udeležitev pri pogrebu s svojimi zastavami. Hvala društvu Marije Pomagaj, dr. sv. Družine, dr. sv. Anč, dr. sv. Jožefa, K. S. K. Jednote, društva Krščanskih mater in žena, dr. Vitezov sv. Jurja, in Catholic Order of Foresters.

Najlepša hvala vsem številnim darovalcem venec in šopkov na krsto pokojne ter vsem, ki so namestito cvetja naročili sv. maše za pokojno. Hvala tudi vsem trem g. duhovnom za cerkvene in pogrebne obrede ter vsem, ki so se udeležili pogreba in dali svoje avtomobile na razpolago. Ljubljena žena in mati: Odsia si od nas, pozabili pa Te ne bomo do naše smrti. Zalujoči ostali: JOHN REP st., soprog, JOHN ml., IGNAC, FRANK, TONE, JAKOB, JOŽE, sinovi MICI, ANA, JENNIE, FAVLA, hčere, Mrs. PEPCA GERŽEL in Mrs. POLONA THIEVEN, sestre pokojne v North Chicago, Mrs. FRANCA MOHORIC in Mrs. META PETRIC, sestre na Vrhnikih ter več vnukov in vnukinj in octalega sorodstva Waukegan, Ill., 21. septembra 1930.

GROZDJE! GROZDJE! GROZDJE! Naprodaj več kar PRVE VRSTE belega in črnega grozdja. Ne zakasnite to priložnost! BRZOJAVITE ZA CENE! WALTER PREDOVICH 717 - 24 STREET SACRAMENTO, CALIFORNIA

DRUGA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za Glas Naroda priredil G. P.

25

(Nadaljevanje.)

— Če bo prišlo toliko gostov, moram hitro pogledati v kuhinjo, da dobiš Lina dostavila še nekaj vode!
Nato je izginila.
Zdravnik se je zadovoljno smehljajal za njo.
— Kakor hitro bo spravila Rudolfa pod "copato", moraš hiteti, da dobiš tudi moža za Loro, — je rekel. — Strašno škoda, bi bilo za to krasno deklico, če bi zgrešila svoj poklic!
Mala žena je zrla začudeno za njim.
— Misliš sem namreč, da bi bila Lora primerna žena za Rudolfa Bergmeisterja!
— Lora? Kaj ti pade v glavo? Lora vendar ne spada v hišo malega solmoštra!
— On jo vendar ljubi, kot mi je zaupala njegova mati!
Lora je izpolnila svoje dolžnosti pri kavni mizi.
Sedaj je sedela v kotu ter čitala še enkrat dolgo pismo Brinkenove iz Rickmersove hiše.

Kako zelo se je tamkaj vse izpremenilo!
May se je ločila od svojega moža! Ona sama je še slaba po dolgi boleznini kajti proces se je vršil z veliko naglico, čeprav si je stara baronica prizadevala na vse kriplje, da izpremeni svoj sklep ter jo pregovori k spravi.

— Sedaj bomo jutri vsi odpotovali, — je pisala Brinken, — namreč obe dami v Švico in gospod Rickmers v Galicijo.

Rickmersova hiša bo prodana, kot sem slučajno slišala, čeprav mi ni oficijelno rekel tega še nikdo.

Sedaj pa se je lotil ne le samo mene, temveč vsega služabništva velik nemir, kajti jaz bom ostala zopet sama.

Kaj bo postalo iz nas, če bo prišla nova gospoda? Lepa vila ob Gardu je bila že prodana. Krokerca trdi, da ne bo ostala gospa nič več v Evropi, temveč se preselila v Ameriko.

Gospod Rickmers je baje tudi za to.
Jaz mislim, da se hočejo izogniti vsaki priliki, da bi se zopet kdaj sestali s prebivalci Buchhaina!

Sedaj pa so že odpotovali. Oni lopov se ni sramoval vzeti veliko odkupnino, katero mu je gospod Rickmers vrgel v obraz, da bi se razporoka čim hitreje završila! Sedaj bo renoviran Buchhain in gospod baron kučira s staro gospo po svetu!

On si najbrž predstavlja, da je bil vedno bogat mož!
Lora je spustila list ter mrko zrla prede.

Če bi dobra Brinken le vedela, da si je ta človek celo drznil pisati ji ter napovedati svoj obisk v Lerchenau!

Bilo je zadnje treh pism, katera je dobila danes. Sedaj pa je ležalo, raztrgano med smetmi, kamor je lastnoročno nesla vse ostale.

Kakšno brezno nesramnosti in podlosti je bil ta človek, o katerem je nekoč domnevala, da ga je ljubila!

Lora se je stresla od misli, če bi temu človeku podala roko, če bi njen oče ne obubožal ter bi ostali pri življenju!

Ropot bližajočih korakov jo je prisilil, da je dvignila oči.

Bil je Rudolf Bergmeister, ki je sedel na klopi poleg nje.

— Jaz pač ne motim? Ti si hotela biti sama? — je vprašal, očividno v zadregi.

— Ne, dragi Rudolf. Mislila sem le, da sem odveč, ker ste se tako uneto razgovarjali. Hotela sem še enkrat čitati pismo gospe Brinkenove. Ali so poslali pome?

— Ne, prišel sem v svoji lastni zadevi! Rad bi namreč izvedel za tvoje lastno mnenje, — Lora, — kajti ti si tako pametna ter misliš dobro z menoj... Razumeš se tudi najbolje med vsemi...

— To me veseli, vendar pa ne bodi tako obziren! O čem hočeš vedeti moje sodbo?

— O gospodični Minnie Wohlgast. Kaj misliš o njej, Lora? Obraz Lore je kazal za trenutek največje razočaranja.

Nato pa je švignil preko njenega vesel, solnčen smehljaj. Prijela je roki Rudolfa ter ju prisrčno stisnila.

— Ti, — jo imaš rad, Rudolf? Ti hočeš...

On je prikimal.

— Ne razumi me napačno, — je rekel nato hitro, — a tebi ne more podajati vode! Jaz ne vem, kako naj se izrazim. Ti si se mi zela tako mična, ravno radi posebnosti, kajti zame si bila vedno neko tuje bitje, poleg katerega sem se čutil vedno tako majhnim...

— Ne govori vendar neumnost! Mi se pogosto motimo glede samih sebe, posebno kadar govori srce! Jaz ne stojim niti malo nad teboj in tvojo Minnie! Ti čutiš šele sedaj, da je prava ravno zate, ker se prilaga tudi boljše kot kada druga! Nikakega pojasnila ne maram. Zelo me veseli, moj dragi Rudolf!

— In tvoja sodba glede nje?

— Najboljša! Ona je mično, naravno in skromno bitje! Prav gotovo boš popolnoma sretan z njo! Ali si že govoril z njo?

— Ne, a storil bom v prihodnjih par dneh. Najprvo sem hotel izvedeti tvoje mnenje o njej!

Devetnajsto poglavje.

Gospa Brinken je zaprla velik sveženj ključev, katerega je nosila tako dolgo časa, v predal svoje sobice.

Zakaj naj bi še nadalje nosila s seboj težke ključke, katere bo itak potrebovala le takrat, kadar bi si hotel kak kupec ogledati sobe v drugih nadstropjih?

Dva tedna so prali in pospravljali vse, da spravijo Rickmersovo hišo v red.

Sedaj pa je bilo vse pokamprano, vse pod zavesami in pospravljeno vse, česar ni vzela gospa Rickmersova s seboj!

Večji del služabništva so namreč odslovili in ostalo je le še par ljudi, izven gospe Brinkenove, ki so stanovali v stranskem krilu pritličja.

— Vsa je človek lahko nekoliko odpočije, — je menil jahačni hlapec, ki je ves dan stikal po kuhinji ter dvoril hišni dekli.

Gospe Brinken pa ni bilo prav nič všeč.

Celo svoje življenje je garala od jutra do večera in sedaj naj mirno sede v kotichek ter spravlja mendo zastoj?

To se ni prav nič prilagalo. Sedela je mučno v svoji sobici ter zrla ven na pojemajoči dan, dočim je razmišljala, če bi ne bilo boljše, če bi odpovedala službo prihodnjega prvega ter si poiskala novo službo.

Seveda, kdo pa bo vzel staro, šestdesetletno žensko?

Takrat pa je švignil hudoben porogljiv smehljaj preko njenega posušenega obraza.

— Ah, da, — tam v Buchhainu bi me gotovo vzeli! Stara baronica je bila tukaj takoj, ko se je vrnila s svojim sinom ter jo takoj hotela vzeti v službo.

— Ker ste tukaj itak odveč ter bi jaz rabila zanesljivo žensko, — ji je rekla baronica ob tej priliki. Najprvo ostanemo par dni v Buchhain ter gremo nato na Helgoland! Ker bodo sedaj prišli semkaj rokočiči, moram skrbeti za to, da bo vse nadzorovano. Denar ne igra sedaj pri nas sploh nikakega vloge!

(Dalje prihodnjé.)

HOTEL V PUSTINJI

Pred 30. leti se je še marsikatera kmetica tresla pri misli, da bo morala prenočiti v mestu. Kaj pa bi dejale naše babice, če bi jim pripovedovali o hotelu sredi puščave, zgrajenem ob poti v južni Tunis skozi neobljudeno peščeno stepe.

Blizu arabske vasice Negrine je zgrajen šotorni hotel za turiste. Ves hotel se da zložiti in prenesti drugam, če bi se poset tujevc zmanjšal. Hotel je zelo originalno urejen in opremljen. V sredini je v obliki velikega šotora jedilnica za 35 gostov, okrog nje pa stoji v krogu šotori, v katerih gostje spe. Vodo je treba prinašati na mezgih, vendar je pa dobe gostje toliko, da se lahko umijejo. Umivalniki so iz kavčuga, podobni zložljivim stolčkom. Sredi šotorov gori ponoči velik ogenj, da gostov ne zazebe. Noči so namreč hladne in zato se zbera gostje pri ognju in ko vidi luna, pridejo arabski pesalci, ki zaplešejo pred gosti, da se ne dolgočasijo. Pesalke pred tuji ne smejo plesati. Plešejo samo moški, ki se na vse načine trudijo, da bi goste zabavali proti skromni nagradi. Za malenkostno napitnino vsa odvede hotelski deček k oazi, ki se zdi človeku skrita med gorami puščinje kakor prizor iz pravljice. Tu vidi človek studence, mogočne stare palme kakor v pragozdu, oleandre in vrtove, v katerih rasto bujne tropične rastline.

Zjutraj vam prinese sluga močno arabsko kavo, servirano enako spretno, kakor v najboljšem evropskem hotelu. Šotori se ne dajo zapreti, vendar pa spe gosti mirno. Hotelski sluga, stari Ali hodi vso noč s svojim psom okrog šotorov in pazi, da gostje lahko mirno spe. Zanimivo je, da prihaja v ta hotel tudi mnogo žensk.

SMRTNA OBSODBA V ŠOLI

Iz Irkutska v Sibiriji poročajo o zanimivi smrtni obsodi. V nekem kraju blizu Irkutska je nastopil službo na dekliški šoli mlad učitelj, ki je poučeval zelo vestno tako da so ga imele učence rade. Tudi on je bil zadovoljen in nameraval se je oženiti, da bi imel domače ognjišče v kraju, kjer so ga ljudje takoj vzljubili. Čez nekaj mesecev je pripeljal iz Irkutska mlado ženo. S tem se je pa ljubezen učenk do učitelja mahoma ohladila. Nekega dne je pa počil pod oknom učiteljevega kabineta strel, šipa v oknu se je razletela in učitelj je začutil v rami skelečo bolečino. Brž je pogledal skozi okno in opazil eno najboljših učenk, Marjo Aleksandrovo, ki je na vso moč bežala od hiše.

Učitelj je bil obstreljen. Malo je manjkalo, da ga ni pogodila krogla v glavo. Ko se mu je rana toliko zacelila, da je lahko zopet poučeval, je hotel priti resnici do dna. Marjo Aleksandrovo je pridržal po pouku v razredu in jo pripravil tako daleč, da je vse priznala. Učence so naravnost oboževale simpatičnega učitelja. Ko je pa pripeljal iz Irkutska ženo, so spoznale, da je navaden človek. Sklicale so zborovanje, na katerem so sklenile učitelja strogo kaznovati. Ponoči se je sestalo tajno sodišče, ki je obsodilo učitelja na smrt. Marja Aleksandrova je najbolj nasprotovala smrtni obsodi, toda usoda je hotela, da je določil žreb baš njo, da učitelja ustrelji. Učenka jo omenila, da zna zelo dobro streljati, da se ji je učitelj v zadnjem hipu tako zamislil, da ga je nalašč samo ranila.

Na obisk v staro domovino

zamore potovati vsak ameriški državljan in pa tudi vsak nedržavljan, ki je postavljen potom dočel v to deželo. Kdor je toraj namenjen potovati to leto, naj se pridruži enemu naših skupnih izletov, pa bo udobno in brezskrbno potoval. To leto priredimo še sledeče izlete:

Po FRANCOSKI progi s parnikom "Ile de France" preko Havre:

DRUGI JESENSKI IZLET
3. oktobra

24. oktobra: TRETJI JESENSKI IZLET
12. decembra: VELIKI BOŽIČNI IZLET

Po COSULICH PROGI preko Trsta
PRIHODNI IZLET
z motorno ladjo "VULCANIA"
dne 8. oktobra 1930

Nadaljnji izleti po isti progi:
28. novembra—"SATURNIA" 18. decembra—"VULCANIA"

Za cene, za pojasnila in navodila glede potnih listov, vizejev, permitov itd., pišite na najstarejšo slovensko tvrdko, preko katere so že sto in sto-tisoč potoval v popolnem zadovoljstvu. Vesel 40 letne prakse v tem poslu vam lahko jamči za dobro in solidno postrežbo in pa, kar je najvažneje, da boste o vsem točno in pravilno poučeni.

SAKSER STATE BANK
62 CORTLANDT ST., NEW YORK

Tel. Barclay 0380

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

POZOR, ROJAKI

Iz naslova na lista, katerega prejmete, je razvidno, kdaj vam je naročilna pošta. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Lausib

COLORADO

Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, A. Saffid.
Salida, Louis Costello.
Walsenburg, M. J. Bayak.

INDIANA

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS

Aurora, J. Verlich
Chicago, Joseph Blich, J. Bevid.
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar.
Cicero, J. Fabisz.
Joliet, A. Anzelc, Mary Bamblich.
J. Zaletel, Joseph Hrovat.
La Salle, J. Spelich.
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barborich.
Waukegan, Jože Zelenc.

KANSAS

Girard, Agnes Močnik
Kansas City, Frank Žagar.

MARYLAND

Steyer, J. Černe.
Kittimiller, Fr. Vodopivec.

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe
Detroit, Frank Stular, Ant. Janezich.

MINNESOTA

Chisholm, Frank Gouše, Frank Pucelj.
Ely, Jos. J. Peabel, Fr. Sekula.
Eveleth, Louis Gouše.
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povša
Virginia, Frank Hrvatic.
West Allis, Frank Skok.

MISSOURI

St. Louis, A. Nabrojo.

MONTANA

Klein, John R. Rom.
Roundup, M. M. Panlan
Washoe, L. Champa.

NEBRASKA

Omaha, P. Broderick.

NEW YORK

Gówanda, Karl Sterniša.
Little Falls, Frank Maala.

OHIO

Barberton, John Balant, Joe Hiti.
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Anton Simcich, Math. Slapnik.
Euclid, F. Bajt.
Girard, Anton Nagode.
Lorain, Louis Balant in J. Kumše
Niles, Frank Kogovšek.
Warren, Mrs. F. Racher.
Youngstown, Anton Kikelj.

OREGON

Oregon City, J. Kohlar.

PENNSYLVANIA:

Ambridge, Frank Jakše.
Bessemer, Mary Hribar
Braddock, J. A. Germ.
Broughton, Anton Ipavec.
Claridge, A. Yerina
Conemaugh, J. Bresovec, V. Rožanšek.
Crafton, Fr. Macheš.
Export, G. Previč, Louis Jupanšič, A. Škerlj.
Farrell, Jerry Okorn.
Forest City, Math. Kamin.
Greensburg, Frank Novak.
Homer City in okolico, Frank Fe-renchack.
Irwin, Mike Paushek.
Johnstown, John Polanc, Martin Korosheta.
Krayn, Ant. Taušelj.
Luzerne, Frank Balloch.
Manor, Fr. Demšar.
Meadow Lands, J. Koprivšek.
Midway John Žust.
Moon Sun, Fr. Podmilšek.
Pittsburgh, Z. Jakab, Vinc. Arb in U. Jakobich, J. Pogačar.
Presto, F. B. Demšar.
Reading, J. Penčeta.
Steelton, A. Hren.
Unity Sta. in okolico, J. Škerlj, Fr. Schifrer.
West Newton, Joseph Jovan
Willock, J. Peternal.

UTAH

Helper, Fr. Kreba.

WEST VIRGINIA:

Williams River, Anton Svet.

WISCONSIN

Milwaukee, Joseph Tratnik in Joa. Koren.
Sheboygan, John Zornen.

WYOMING

Rock Springs, Louis Tauscher.
Diamondville, P. Lumberk.

Kretanje Parnikov

Shipping News

26. septembra: France, Havre Homerich, Cherbourg Pennland, Cherbourg, Antwerpen Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam Augustus, Napoli, Genova	20. novembra: Dresden, Cherbourg, Bremen
27. septembra: Leviathan, Cherbourg	21. novembra: Ile de France, Havre Majestic, Cherbourg
1. oktobra: Aquitania, Cherbourg President Harding, Cherbourg, Hamburg Deutschland, Cherbourg, Hamburg	22. novembra: Milwaukee, Cherbourg, Hamburg
3. oktobra: Ile de France, Havre Europa, Cherbourg, Bremen Olympic, Cherbourg	23. novembra: Conte Grande, Napoli, Genova
4. oktobra: St. Louis, Cherbourg, Hamburg New Amsterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam Conte Biancamano, Napoli, Genova	25. novembra: Europa, Cherbourg, Bremen
6. oktobra: Republic, Cherbourg, Hamburg Resolute, Cherbourg, Hamburg	26. novembra: Mauretania, Cherbourg America, Cherbourg, Hamburg
8. oktobra: Vulcania, Trst Berengaria, Cherbourg Columbus, Cherbourg, Bremen President Roosevelt, Cherbourg, Hamburg Hamburg, Cherbourg, Hamburg	28. novembra: Saturnia, Trst Homerich, Cherbourg Deutschland, Cherbourg, Hamburg
9. oktobra: Stuttgart, Cherbourg, Bremen	29. novembra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg
10. oktobra: Paris, Havre Majestic, Cherbourg Statendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam Roma, Napoli, Genova	3. decembra: Aquitania, Cherbourg President Harding, Cherbourg, Hamburg Hamburg, Cherbourg, Hamburg
14. oktobra: Berlin, Boulogne sur Mer, Bremen	4. decembra: Stuttgart, Cherbourg, Bremen
15. oktobra: Mauretania, Cherbourg George Washington, Cherbourg, Hamburg Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg	5. decembra: Paris, Havre Bremen, Cherbourg, Bremen Olympic, Cherbourg Augustus, Napoli, Genova
17. oktobra: France, Havre Homerich, Cherbourg Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam	6. decembra: Leviathan, Cherbourg
18. oktobra: Leviathan, Cherbourg Milwaukee, Cherbourg, Hamburg Conte Grande, Napoli, Genova	10. decembra: Vulcania, Trst Berengaria, Cherbourg George Washington, Cherbourg, Hamburg Conte Biancamano, Napoli, Genova
22. oktobra: New York, Cherbourg, Hamburg	11. decembra: Berlin, Boulogne sur Mer, Bremen Roma, Napoli, Genova
23. oktobra: Dresden, Cherbourg, Bremen	12. decembra: Ile de France, Havre St. Louis, Cherbourg, Bremen
24. oktobra: Ile de France, Havre Saturnia, Trst Europa, Cherbourg, Bremen Pennland, Cherbourg, Antwerpen	15. decembra: Europa, Cherbourg, Bremen
25. oktobra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam	16. decembra: Mauretania, Cherbourg
29. oktobra: Deutschland, Cherbourg, Hamburg America, Cherbourg, Hamburg Berengaria, Cherbourg	17. decembra: President Roosevelt, Cherbourg, Hamburg New York, Cherbourg, Hamburg
31. oktobra: Majestic, Cherbourg Augustus, Napoli, Genova	18. decembra: Dresden, Cherbourg, Bremen
1. novembra: New Amsterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam	23. decembra: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
4. novembra: Columbus, Cherbourg, Bremen	24. decembra: America, Cherbourg, Hamburg
5. novembra: Mauretania, Cherbourg President Harding, Cherbourg, Hamburg Hamburg, Cherbourg, Hamburg	26. decembra: Bremen, Cherbourg, Bremen Milwaukee, Cherbourg, Hamburg
6. novembra: Stuttgart, Cherbourg, Bremen	27. decembra: Paris, Havre Leviathan, Cherbourg
7. novembra: Homerich, Cherbourg Republic, Hamburg Statendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam	31. decembra: President Harding, Cherbourg, Hamburg

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje po sponornih avstrijskih
FRANCE 26. sept.; 17. okt.
(7 P. M.) (7 P. M.)
Ile de France 3. okt.; 24. okt.
(4 P. M.) (4 P. M.)
PARIS 10. okt.; 5. dec.
(6 P. M.) (4 P. M.)

Najkrajša pot po svetovni. Vseka je v posebni kabini s vsemi modernimi udobnostmi. — Pijača in slava francoske kuhinje. Iredno nizke cene. — Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE
15 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

Nagla Vožnja v Jugoslavijo
Prihodnje odplute:

VULCANIA
8. OKTOBRA — 12. NOVEMBRA
11. DECEMBRA
SATURNIA
25. OKTOBRA
28. NOVEMBRA (12:00 A. M.)
10. JANUARJA

Saturnia in Vulcania prekaša vse ladje sveta v razkošju, udobnosti in naglici ter nudi najboljšo službo v Evropi. Posebne cene za tja in nazaj. Več novosti na teh motornih ladjah vključi eno plavalni bazen v drugem razredu.

COSULICH LINE
17 Battery Place, New York

5 dni na oceanu
PREKO CHERBOURGA
6 DNI preko BREMENA
Potujte v in iz
JUGOSLAVIJE

na najhitrejših parnikih, kar jih plove.
BREMEN
in
EUROPA

all na znanem ekspresnem parniku

COLUMBUS

Za navodila vprašajte svojega lokalnega zastopnika ali
NORTH GERMAN
LLOYD

57 Broadway, New York

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnovite. — Uprava lista

CENA
DR. KERMOVEGA BERILA
JE ZNIZANA

Angleško-slovensko Berilo

(ENGLISH-SLOVENE READER)

Stane samo \$2.—

Narodite ga pri
KNJIGARNI "GLAS NARODA"
218 West 18 Street
New York City